

Sygn. akt IV Ca 1460/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Łochowski (spr.)

Sędziowie: SO Elżbieta Gajewska, SO Beata Janiszewska

Protokolant: apl. sędz. Marek Ochal

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku M. R.

z udziałem K. B., H. B., T. C. (1), T. C. (2), B. D., H. D., B. F., M. G. (1), W. G., M. G. (2), T. K., K. K., B. K., J. K., A. K. (1), M. L., B. M., E. M., Z. M., A. O., T. P., S. P., M. P. (1), M. P. (2), W. P., E. P., L. P., T. R., W. S. (1), G. S. (1), J. S. (1), W. S. (2), J. S. (2), M. S. (1), S. S., J. S. (3), B. S., E. S., K. S., M. S. (2), M. S. (3), A. S., G. S. (2), M. S. (4), M. S. (5), M. S. (6), R. S. (1), R. S. (2), U. S., B. W., D. W., J. W. (1), P. W., W. W., Z. W., E. W., M. Z., M. S. (7) oraz P. S.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 1 lipca 2011 r., sygn. akt II Ns 361/11

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn. akt IV Ca 1460/13

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, szczegółowo opisane w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia (k.1705-1711) i przyjmuje je za własne. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy dokonał także starannej i trafnej oceny prawnej zasadności żądania wnioskodawcy, która w całości zasługuje na akceptację.

Wymaga wyjaśnienia, że postępowanie w niniejszej sprawie toczyło się na podstawie art. 8 § 1 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 11 z 1982 r., poz. 11 ze zm. – dalej, jako: „ustawa z dnia 26 marca 1982 r.”). Zgodnie z tym przepisem sprawy o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez posiadacza samoistnego oraz o odroczenie terminu zapłaty należności z tytułu nabycia własności nieruchomości, niezakończone w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy

ostateczną decyzją terenowego organu administracji państwowej, podlegają rozpoznaniu w trybie określonym tą ustawą, jeżeli przepisy nie stanowią inaczej. Sprawy takie przekazuje się niezwłocznie właściwym sądom.

Należy zauważyć, że akty własności ziemi wydane na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 16 z 1971 r., poz. 91 ze zm. – dalej, jako: „u.u.w.g.r.”) na rzecz H. W. i R. P., obejmujące nieruchomości rolne objęte niniejszym postępowaniem, zostały uchylone decyzją Naczelnika Urzędu D. P. z dnia 24 sierpnia 1983 r. W konsekwencji, postępowanie w niniejszej sprawie toczyło się w sprawie niezakończony ostateczną decyzją terenowego organu administracji państwowej w rozumieniu art. 8 § 1 ustawy z dnia 26 marca 1982 r.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 u.u.w.g.r. nieruchomości wchodzące w skład gospodarstw rolnych i znajdujące się w dniu wejścia w życie ustawy w samoistnym posiadaniu rolników stają się z mocy samego prawa własnością tych rolników, jeżeli oni sami lub ich poprzednicy objęli te nieruchomości w posiadanie na podstawie zawartej bez prawem przewidzianej formy umowy sprzedaży, zamiany, darowizny, umowy o dożywocie lub innej umowy o przeniesienie własności, o zniesienie współwłasności albo umowy o dział spadku. Kluczowe jest zatem ustalenie, w czym posiadaniu w dniu 4 listopada 1971 r. (art. 21 u.u.w.g.r.) znajdowały się nieruchomości będące przedmiotem postępowania i czy osoby te spełniały przesłanki określone w art. 1 ust. 1 u.u.w.g.r.

W apelacji został podniesiony zarzut błędnych ustaleń faktycznych (pkt 2. apelacji – k.1721), ale z uzasadnienia apelacji wynika, że według skarżącego błędy w tym zakresie zostały wywołane przede wszystkim wadliwą oceną dowodów (pkt 1. apelacji – k.1721).

Należy na początku zaznaczyć, iż zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przepis ten statuuje jedną z fundamentalnych zasad postępowania cywilnego, jaką jest zasada swobodnej oceny dowodów. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Należy przyjąć, iż ramy swobodnej oceny dowodów zakreślane są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość.

Bezspornym jest, że skuteczność zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. uzależniona jest od wykazania, iż Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, albowiem jedynie to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Tym samym, niewystarczające jest przekonanie skarżącego o innej, niż przyjął to Sąd I instancji, doniosłości poszczególnych dowodów w sprawie i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu Rejonowego (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC nr 10 z 2000 r., poz. 189 i wyrok z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 4/98, Prawo i Medycyna nr 3 z 1999 r., s.135).

Według Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie dokonał prawidłowej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów. Należy przede wszystkim zgodzić się z tezą, że niezwykle ogólnikowe zeznania przesłuchanych w sprawie osób nie pozwalają na ustalenie, kto i w jakim okresie władał poszczególnymi działkami (uzasadnienie zaskarżonego postanowienia – k.1709-1710). Biorąc pod rozwagę, że świadkowie byli przesłuchiwani na okoliczność stanu władania, jaki istniał kilkanaście, bądź nawet 40 lat przed chwilą składania zeznań, zrozumiałym jest, że zeznania te nie mogły być precyzyjne i konkretne. Słusznie zatem Sąd I instancji oparł swe ustalenia przede wszystkim na zgromadzonych w sprawie dokumentach (k.1707-1709).

Zgodnie bowiem z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. W konsekwencji, strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą,

powinna okoliczności te udowodnić (art. 252 k.p.c.). Sąd Rejonowy trafnie więc wywiódł, iż ujawnione w dokumentach urzędowych (wypis z rejestru gruntów, wykaz stanu władania, wykaz zmian gruntowych, protokół ustalenia granic – k.1707-1709) dane dotyczące stanu władania przedmiotowymi działkami są wiarygodne. Natomiast, na tych uczestnikach, którzy na tej płaszczyźnie formułują odmienne twierdzenia spoczywa ciężar udowodnienia, że stan władania w 1971 r. przedstawiał się inaczej niż to wynika z ww. dokumentów.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca nie obalił domniemania zgodności z prawdą dokumentów urzędowych obrazujących stan władania działkami. W szczególności odmienne ustalenia nie mogą zostać poczynione na podstawie ogólnikowych i nieprecyzyjnych zeznań przesłuchanych w sprawie osób. W ocenie skarżącego, taką podstawę może natomiast stanowić opinia biegłego A. K. (2) z dnia 21 października 1984 r. (apelacja – k.1723). Sąd Okręgowy podziela jednak ocenę tej opinii dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia (k.1711). Przeciwno uznaniu tego dokumentu za wiarygodny dowód stanu władania działek w 1971 r. przemawia po pierwsze, fakt, że przedmiotowa opinia została sporządzona w 1984 r., a więc 13 lat później. Po drugie, opinia ta powstała nie tylko – a nawet nie przede wszystkim – w oparciu stan faktyczny istniejący na gruncie, ale również w oparciu o wskazania osób zainteresowanych, które nie musiały być zgodne ze stanem władania aktualnym na dzień 4 listopada 1971 r. Po trzecie, co najistotniejsze, celem sporządzenia tej opinii było de facto dokonanie podziału nieruchomości spadkowej po J. W. (2) między jej spadkobierców, co do zasady, zgodnie z przysługującymi im udziałami w spadku. Z tych względów, przedmiotowa opinia nie mogła stanowić podstawy ustaleń sprzecznych z dokumentami, na których oparł się Sąd Rejonowy. W istocie rzeczy, dokumenty urzędowe stanowiące podstawę ustaleń faktycznych Sądu I instancji były jedynymi dostatecznie wiarygodnymi i precyzyjnymi dowodowymi pozwalającymi na ustalenie stanu władania na dzień 4 listopada 1971 r.

Zatem ocena dowodów dokonana przez Sąd Rejonowy nie została dokonana z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. W konsekwencji, również ustalenia faktyczny poczynione w oparciu o prawidłowo oceniony materiał dowodowy są trafne. Tym samym, zarzuty podniesione w pkt 1. i 2. apelacji muszą być uznane za bezzasadne.

Chybiony jest również zarzut sformułowany w pkt 3. apelacji dotyczący naruszenia art. 5 § 3 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. (k.1721). Zgodnie z tym przepisem w postanowieniu stwierdzającym nabycie własności nieruchomości sąd określa według zasad obowiązujących w przepisach o księgach wieczystych położenie, obszar oraz osobę właściciela nieruchomości, a jeżeli dla nieruchomości jest założona księga wieczysta lub zbiór dokumentów – oznaczenie księgi lub zbioru.

Sąd Rejonowy określając w zaskarżonym postanowieniu będące przedmiotem nabycia działki posłużył się oznaczeniami tych działek istniejącymi w latach siedemdziesiątych XX wieku. Niesporne jest, że w chwili orzekania przedmiotowe działki odpowiadają działkom o innych numerach ewidencyjnych i innych powierzchniach. W ten sposób, według skarżącego, doszło do naruszenia art. 5 § 3 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. (apelacja – k.1721,1726).

Należy zwrócić uwagę, że uzasadnienie tego zarzutu apelacyjnego nie przystaje do wskazanego przez skarżącego przepisu, który miałby zostać naruszony przez Sąd Rejonowy. Z treści art. 5 § 3 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. nie sposób bowiem wywieść, czy Sąd I instancji powinien w postanowieniu posłużyć się oznaczeniami działek aktualnymi na dzień 4 listopada 1971 r., czy też na dzień orzekania. Natomiast, stosownie do treści art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje orzeczenie co do istoty sprawy, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Zatem, co do zasady, Sąd Rejonowy powinien oznaczyć działki ewidencyjne według numeracji oraz innych cech aktualnych na dzień orzekania.

Nie oznacza to jednak, że Sąd I instancji formułując sentencję zaskarżonego postanowienia naruszył art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego, biorąc pod rozwagę, iż stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej następuje ze skutkiem na dzień 4 listopada 1971 r., a oznaczenia przedmiotowych działek – jak słusznie wskazuje skarżący (apelacja – k.1726) – ulegały w międzyczasie wielokrotnym zmianom, dopuszczalne było posłużenie się w zaskarżonym orzeczeniu numeracją działek aktualną w 1971 r. Zwłaszcza, że podstawą ustaleń

Sądu Rejonowego były dokumenty pochodzące z tamtego okresu. Nie powinno być przy tym obecnie problemów z ustaleniem tożsamości przedmiotowych działek.

Dlatego też, Sąd Okręgowy, uznając, że zaskarżone orzeczenie odpowiada prawu, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy, jako bezzasadną.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.